

Miljöhandlingsplan 2014

Trafik- och renhållningsnämnden

Stadsmiljön ska utvecklas på ett hållbart sätt och verksamhetens miljöpåverkan minska

Stadens miljöprogram 2012-2015

Den 30 januari antog kommunfullmäktige ett nytt miljöprogram att gälla för perioden 2012-2015. Miljöprogrammet är ett kommunövergripande styrdokument. Målen i programmet är styrande för staden som helhet och vägledande för den enskilda nämnden och styrelsen. Programmet ålägger samtliga nämnder och styrelser att klarlägga sin egen miljöpåverkan samt beskriva hur den kan minskas i en miljöhandlingsplan.

Miljöprogrammet innehåller sex inriktningsmål och 29 detaljerade delmål som staden ska uppfylla.

De sex inriktningsmålen är:

- Miljöeffektiva transporter
- Giftfria varor och byggnader
- Hållbar energianvändning
- Hållbar användning av mark- och vatten
- Miljöeffektiv avfallshantering
- Sund inomhusmiljö

Trafik- och renhållningsnämnden berörs av delmål inom samtliga sex målområden. Nämnden är dessutom uppföljningsansvarig för åtta delmål. Uppföljning av delmål samt miljöhandlingsplan sker i nämndens verksamhetsberättelse.

Miljöaspekter av nämndens verksamhet

År 2008 gjordes en miljöutredning där nämndens verksamheter kartlades. Utredningen innehåller en övergripande beskrivning av de aktiviteter som påverkar miljön, identifiering och beskrivning av miljöaspekter och en bedömning av dessa. Vidare ges åtgärdsförslag för att minska verksamhetens miljöbelastning. Störst miljöaspekter bedömdes trafiken ha. I utredningen bedömdes inte miljöaspekter i den interna verksamheten som betydande i jämförelse med de miljöaspekter som är förknippade med nämndens externa verksamheter. Utredningen konstaterar dock att det ändå är viktigt att framhålla de interna aspekterna eftersom det skapar ett engagemang och en medvetenhet hos medarbetarna. I trafik- och renhållningsnämndens miljöhandlingsplan för 2014 behandlas såväl nämndens interna som externa verksamhet.

Miljöeffektiva transporter

Trafiken är den verksamhet inom nämndens ansvarsområde som har störst miljöpåverkan. Nämnden bedöms ha viss rådighet över området. Trafikanterna kan visserligen inte styras fullt ut, men nämnden kan sätta ramar och riktlinjer för trafiken genom trafikstyrning och trafikplanering för att på så vis exempelvis gynna kollektivtrafik eller cykling. Nämnden kan också minska miljöbelastningen från nämndens egna resor och transporter.

Trafik- och renhållningsnämnden har som ansvarig väghållare enligt miljöbalken det juridiska ansvaret för miljöbelastningen orsakad av trafiken. Utsläpp till luft, buller och föroreningar av vägdagvatten utgör den mest betydande miljöpåverkan från trafiken.

På flera gator och vägar inom Stockholms län överskrider miljökvalitetsnormerna för luft (partiklar och kvävedioxid, PM10 och NO₂). Länsstyrelsen i Stockholms län har i samverkan med kommuner i länet, Trafikverket, Trafikförvaltningen och Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) tagit fram ett åtgärdsprogram för PM10 och NO₂. Syftet med åtgärdsprogrammet är att klara de miljökvalitetsnormer som finns för luft i Miljöbalken. Stockholms stad och trafikkontoret pekas ut som ansvariga för att finansiera och genomföra vissa av åtgärderna.

Aktiviteter 2014

- Genomföra åtgärder för att minska PM10 och NO_x genom utökat åtgärdsprogram.
- Fortsätta genomföra cykelplanen.
- Konvertera parkeringsplatser i handelsområden till cykelparkeringar och andra attraktiva användningsområden, utifrån genomförd reseanalys.
- Genomföra ett pilotprojekt för säkrare högersvängar för cyklister.
- Satsa på utökad drift på prioriterade cykelstråk.
- Aktivt arbeta för att skapa fler platser för snabbladdning och normalladdning av elbilar.
- Vidta åtgärder för att lånecykelsystemet ska byggas ut.
- Utveckla godsstrategin i dialog med distributionsföretagen.
- Implementera åtgärderna i handlingsplanen för stomnässtrategin.
- Anta en godshanteringsplan och påbörja genomförandet

- Fortsätta genomföra cykelplanen.
- Fortsätta genomföra handlingsprogrammet för stombussar.
- Genomföra och utvärdera pilotförsöket för linje 4.
- Genomföra pilotprojekt med så kallad "grön våg" på flera av stadens gator.
- Öka ambitionen när det gäller utbyggnaden av cykelparkeringar runt om i staden från 500 år 2013 till minst 2000 år 2014.
- Vara en aktiv samarbetspartner i projektet Testplats cykel under ledning av kommunstyrelsen.
- Genomföra ett försök med Citylogistik med ellastbilar och samlingsstationer tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden.
- Delta i stadens upphandling av cyklar och elcyklar.
- Genomföra ett pilotprojekt för gröna bullerskydd.
- Färdigställa gångtrafikplanen.
- Minst två elbilar ska inhandlas.
- Öka framkomligheten för cyklister vintertid på prioriterade cykelstråk med hjälp av fler anpassade snöröjningsfordon.

Giftrika varor och byggnader

Klottersanering är den av nämndens verksamheter som i första hand är förknippad med kemikalieanvändning. I nämndens miljöutredning bedömdes miljöpåverkan som stor, eftersom stora mängder kemikalier hanteras och nämnden har full rådighet över verksamheten. Även i de anläggningsentreprenader som nämnden ansvarar för förekommer ett flertal miljöaspekter. Eftersom nämnden har full rådighet över verksamheten genom hela processen i form av planering, projektering, upphandling, genomförande och uppföljning, har nämnden också möjlighet att påverka ett flertal av miljöaspekterna. Detta kan exempelvis ske genom att i upphandlingsprocessen ställa krav på val av material och kemikaliehantering.

Aktiviteter 2014

- Följa upp de miljökrav som ställs i våra förfrågningsunderlag genom att i minst 15 projekt genomföra kontroller av entreprenörernas maskinpark och arbetssätt med hjälp av befintlig ramavtalsleverantör.
- När vi väljer varor och kemiska produkter i vår verksamhet ska vi använda Kemikalieinspektionens PRIO-databas som vägledning.

- Utföra kontroller av kemikaliehantering vid klottersanering.

Hållbar energianvändning

En nulägesbeskrivning av den energiförbrukning som trafik- och renhållningsnämndens verksamheter står för togs fram första gången 2007. Mellan 2007 och 2012 har nämnden minskat sin totala energiförbrukning med ca 25 procent, från 95 till 71 GWh.

Belysningen står för tre fjärdedelar av kontorets totala energiförbrukning. Stadens belysning byggs ut hela tiden med flera lampor beroende på bland annat nyexploatering och förtätning av belysning på parkvägar. Idag är den offentliga belysningen trimmad så långt det går ur energieffektiviserings-synpunkt utifrån det material som sitter i anläggningarna. För att ytterligare sänka energiförbrukningen krävs byten till armaturer med mer energieffektiva ljuskällor.

Energiförbrukningen i de tunnlar nämnden ansvarar för utgörs till största del av el till ventilation och belysning. I nämndens ledningstunnlar utgörs förbrukningen dessutom av ett trettiotal grundvattenpumpar och inpasseringssystem. För toaletterna är det belysning, fläktar, varmvatten samt uppvärmd elslinga för snösmältning som står för förbrukningen som i hög grad är väderberoende. Merparten av alla ytor med markvärme värms med fjärrvärme men det finns också ett tjugotal ytor som värms med elvärme, ofta i samband med trappor. Nämnden har dessutom en mindre anläggning med fjärrkyla. Elförbrukningen vid stadens återvinningscentraler åtgår främst till belysning, komprimatorer, uppvärmning av personalutrymmen samt till utrymmen för farligt avfall.

Aktiviteter 2014

- Anläggningar som byggs nya eller renoveras ska få så låg energiförbrukning som möjligt¹.
- Byta ut minst 7 300 belysningsarmaturer till energisnålare med ljuskällor utan kvicksilver.
- Minska elförbrukningen och öka källsorteringen på våra kontor.
- Driftoptimera tekniska system för att spara energi.

¹ Avser pumpar, fläktsystem, markvärmesystem, toaletter, fontäner, hissar & rulltrappor etc.

Hållbar användning av mark och vatten

De planer och strategier som nämnden utformar, exempelvis det nya parkprogrammet Park Stockholm, utgör en viktig del i att främja en hållbar användning av mark och vatten. Trafikkontoret deltar i arbetet med stadens Vattenprogram och i framtagandet av en ny dagvattenstrategi som ger viktiga principer och riktlinjer för arbetet med dagvatten och förbättrad vattenkvalitet i stadens recipienter. En annan viktig del i en långsiktigt hållbar användning av mark och vatten är att säkra tillgången till kommunaltekniska ytor.

Aktiviteter 2014

- Färdigställa rapporten om vattennära miljöer.
- Fortsätta arbetet med förnyelse av växtbäddar samt nya gatuträd på vissa gator.
- Färdigställa gångtrafikplanen.
- Utveckla stadens parker som renar luft och ger ett bättre lokalklimat.
- Utökat samarbete gällande biokol.
- Trädråd för genomförande av 20 000 nya träd samt frågor gällande skyddsvärda träd.
- Ny dagvattenstrategi för beslut i KF.
- Ta fram ett strategiskt ärende för att säkra kommunaltekniska ytor.

Miljöeffektiv avfallshantering

Verksamhetens mest betydande miljöpåverkan utgörs av insamling och transport av avfall samt behandling av avfall. Knutet till verksamheten hör transporter, materialanvändning, energianvändning, förbränning, biologisk behandling och deponering. Dessa aktiviteter medför utsläpp till luft och vatten, buller, stora mängder restprodukter som ska hanteras samt nyttjandet av energi. I nämndens miljöutredning bedömdes verksamhetens miljöpåverkan som stor och det konstaterades att nämnden har full rådighet över verksamheten.

Aktiviteter 2014

- Fortsatt styrning via avfallstaxan mot miljöanpassad avfallshantering.
- Skapa dialog mellan berörda verksamheter i Stockholms stad kring hur arbetet med avfallsminimering kan bedrivas.
- Skapa förutsättningar för återbruk.
- Utveckla systemen för matavfallsinsamling

- Utöka insamlingen av matavfall inom stadens egna verksamheter.
- Utökad information om avfallsminimering och återanvändning.
- Utökad materialåtervinning av grovavfall från återvinningscentralerna.
- Vidareutveckla insamlingen av farligt avfall.

Sund inomhusmiljö

Trafiken är den främsta källan till buller i Stockholm. Nära förknippat med bullerproblematiken är vibrationer. Genom vibrationer kommer stömljud in i bostäder. Vibrationer härrör i första hand från tung trafik. Eftersom trafikkontoret är ansvarig väghållare för stadens vägar hanteras störande buller av trafikkontoret.

Trafikkontoret deltar tillsammans med övriga berörda förvaltningar i en förvaltningsgemensam bullerskyddsgrupp. Bullerskyddsgruppen fungerar som ett samrådsorgan när det avgörs vilka projekt gällande buller som ska prioriteras och sponsras. Genom exempelvis bullerskärmar och fönsterbidrag kan trafikkontoret påverka denna aspekt. Bullerskyddspengar har även använts till vibrationsskyddsarbetet.

Aktiviteter 2014

- Genomföra buller- och vibrationsdämpande åtgärder.
- Utredda behovet av bullerskydd kring de mest utsatta skolorna och förskolorna.